

BAJAI FÜGGETLEN ÚJSÁG

POLITIKAI HETILAP

A bajai függetlenségi és 48-as párt hivatalos közlönye.

Megjelenik minden szombaton.

Kiadó: ifj. Wagner Antal könyvkereskedő.	Felelős szerkesztő: Dr. Valentin Emil	Főszerkesztő: Dr. Rajk Aladár orsz. képvis.	Főmunkatárs: Dr. Nyiraty János	Előfizetési árak: Egész évre 6 kor. Fél évre 3 kor. Negyed évre 1:50. Egyes szám ára 12 fillér.
---	---	--	--	--

Válság-hirek.

A koalíció ellenes lapok napról-napra telve vannak válsághirekkel. Azt mondják a király nem akar beleegyezni az alkotmánybiztosítókba. Bécsben ellenzik a magyar kivánságok teljesítését. Ezen válsághirekkel úgy vagyunk, mint az öreg Deutsch, volt bajai vendéglős esetével. Egy nagyon durva modoru vigéc rárivalt az öreg úrra, e szavakkal fakadván ki: „Botrányos dolog, hogy az ön szállodája emeletén a vendégek éjjel nem aludhatnak, mert folytonosan a szobalányokra csengetnek.“ Mire az öreg a legnagyobb flegmával azt válaszolta, hogy: „Talán ujságot akar nekem az úr ezzel mondani.“ A koalíció ellenes lapoknak is azt válaszoljuk: Talán ujságot akarnak ezzel nekünk mondani.

Minden ember Magyarországon a ki politikával vagy a hírlapi politikai cikkek olvasásával foglalkozik; teljesen tisztában van arról, hogy nálunk állandó válság van. Nagyon természetes dolog, hogy akkor, amidőn a kormány átme-

netileg lett kinevezve és egyelőre meghatározott programm keresztülvitelére; úgy természetes, hogy egy átmeneti vagyis válságos állapotban keletkezett válságos sorsú kormány. A mely pillanatban eleget tett azon programnak, abban a percben megszűnt kormány lenni, de nemcsak ez esetben, hanem az esetben is, ha bármely okból nem tudna eleget tenni azon feladatoknak, melyek megvalósítására vállalkozott. Így tehát természetes az állandó válság, mert ha nem tesz eleget feladatának le kell vonni a konzekvenciát, ha pedig már eleget tett, akkor felülről fogják meneszteni és egy formailag állandó jellegű kormányt kinevezni.

Ezzel tisztában lehetünk. Más kérdés azonban, hogy ezen programot mily sorrendben próbálja keresztül vinni a kormány. Az eddigi jelekből azt látjuk, hogy az alkotmánybiztosítékokat és az általános titkos választói jog behozatalát a kormány feladata utolsó teendőjének szemelte ki. Ez az a mi legjobban fáj ellenségeinknek, meg is mondjuk miért. Az alkotmánybiztosítékok tárgya-

ban leginkább kerülhet ellentétbe a magyar kormány a bécsi körökkel, magyarul mondván legkönnyebben bukhatik meg. Addig is tehát, míg ezen kényes kérdést fel nem vetik, mindazon gazdasági, kulturális, jogi és közigazgatási hiányokat pótolják, melyek a nemzetet erőssé teszik, hogy még az esetben is, ha a kormány programja megvalósítása előtt kénytelen volna elhagyni állását, még az esetben is rendezett állapotok lesznek az országban, másrészt pedig nemcsak Ausztriának, de az egész világnak demontsráljuk, hogy aránylag rövid idő alatt miket képes a magyar nemzet teremteni, ha békében hagyjuk őt nemzeti alapon fejlődni. Ezzel azt is vélik elérni, hogy az eredményeket látva az illetékes köröket is jobban minden rázkódtatás nélkül meg tudják nyerni arra nézve, hogy az alkotmánybiztosítékok teljes mérvben megadassanak, de még inkább alkalmasak arra, hogy a papiroson megleendő alkotmánybiztosítékok feleslegessé váljanak.

Az általános választói jog behozatala pedig ráér addig, a mikor arra szük-

TÁRCA.

Bevezetés a filozófiába.

A „Bajai Független Újság“ eredeti tárcája.

Dr. Krausz Jakab ily című tanulmányát szerző engedelmével kivonatban ismerteti **D. B.**

(Folytatás és vége.)

Darwin a XIX. század legnagyobb hatású természetvizsgálója. Természetesen, hiszen az ő műve azzal foglalkozik, ami az emberiség léte óta mindig a legérdekesebb, a legtitkosabb és a legnehezebb volt, a teremtés problémájával, az ember származásával. Problémája kettős. Az egyik a fajok eredete, a másik a fajok változandósága. Az előbbiről szóló elméletnek sarktétele, hogy minden felsőbb fajt alsóbbak és egyszerűbbek előztek meg. A növényvilágban a virág- és magtalanok, a virágosokat és magokkal bírókat, az állatvilágban a gerinctelenek a gerinceseket. A fajok változandóságára nézve a Linné által képviselt fajállandósággal szemben, kimondotta, hogy a fajok változnak, átalakulnak. És pedig először átöröklés (hereditás) (szerinte még a szerzett tulajdonságok is öröklődnek) másodsor a variáció (t. i. a faj egyedei különbözők és a külön tulajdonságok

átöröklődnek az utódokra) harmadszor a természetes kiválasztás (natural selection) által. A kiválasztásban azután két törvény viszi a főszerepet: a létért való küzdelem (struggle for life, melynek folytán az alkalmassabb marad az életben) és a nemi kiválasztás (sexual selection, minél fogva a him és nőstényállatok a faj érdekében ösztönszerűleg a kedvezőbb összeköttetésre törnek és hogy az alkalmas nőstényért való küzdelemben az erősebb him győz és annak kiválóságát öröklődik az utódokra.) (Érdekes Darwin azon véleménye, hogy a vadnépek testdiszitései, tehát a szépérezék és a művészetek, a nemi kiválasztásnak köszönik eredetüket.) Ezek a tételek természetszerűleg óriási recessust keltettek, nemcsak az egyházban, melynek teremtéshistóriáját semmisíti meg, hanem tudományos körökben is. Ez utóbbi előttünk az érdekesebb. A tudományos viták sem hoztak ugyan abszolút végleges eredményt, de annyi bizonyos, hogy Darwin tanát a fajok eredetére nézve a tudomány teljesen igazolta, míg a másik, a fajok változására vonatkozóban, különösen annak azon legtovább tartó harcot okozó részében, hogy a szerzett tulajdonok is átöröklődnek, a vita még ma sincs lezárva. Az eddigi harcok eredménye azonban e téren mégis már annyi, hogy Darwin tana

ma is áll, csak kiegészítéseket, pótlásokat és ezek útján természetes fejlődést nyert. Bizonyos tehát az, hogy a »teremtés ura« tagja a létezők sorozatának, a mely sorozatnak ő a tetején áll. Szeretik Darwin tanát a vallással vonatkozásba hozni és pedig különösen azért, mert tana nem egyeztethető össze a bibliának azzal a vázlatával, melyet az a világ teremtéséről ad. Ezeknek csak akkor volna igazuk, ha egyrésztől istenfélelemre vezetés, jámbor életre oktatás, a felebaráti szeretet hirdetése helyett a biblia célja az volna, hogy örök időkre szóló tudományos igazságokat állapítson meg, másrésztől ha a fajok eredetének természeti törvények szerinti magyarázása »a legvégső nagy oknak, a mindenható gondolat és akaratnak fogalmát kizárná a világból.

A mint Darwin Lamarek munkáját folytatja és azt szélesalapokra lerakva kifejti, úgy folytatja és fejti ki bővebben Haeckel Darwin művét. Darwin maga azt mondja, hogy Haeckel művei után neki már nincs semmi mondani valója. Ellenben kizárólag maga Haeckel rakta le az ő világfelfogása hatalmas épületének alapköveit, a monizmusét. A monizmus a természetnek egységes szempontból való fel fogása és magyarázata. Nincs anyag és erő, test és szellem, élettelen és élő, szervetlen és

ség van, vagyis a választásokig, a mi szintén természetes, mivel az általános választói jog nem cél, hanem eszköz.

Igaz tehát fentiek folytán az, hogy állandó válságban vagyunk, de az ország érdeke is, hogy a válság ki ne törjön. Mi nem is hisszük, hogy egyelőre az kitörne. Nem hisszük pedig azért, mert az önfentartás ösztöne arra készíti Ausztriát is, hogy katonailag erős legyen. Addig pedig a meddig az átmeneti kormány programját meg nem valósította, katonai téren újításokba a magyar kormány, a magyar parlament, a magyar nemzet bele nem megy és így emberi számítás szerint a válság kitörésére jó ideig a sor rá nem kerül.

— n.

Pártértekezlet s közgyűlés.

Vasárnap délután három órakor tartotta meg a bajai függetlenségi párt Drescher Gyula pártelnök vezetése alatt a közgyűlés előtti szokásos pártértekezletet a pártvezetőség és a függetlenségi városi bizottsági tagok részvétele mellett. A nagy számban megjelent tagokat a pártelnök üdvözölte, a mely után pártunk társelnöke dr. Valentin Emil ecsetelte a pártnak 7 évi küzdelmét, annak eredményeit s a legnagyobb összetartásra hívta fel a pártot. Erős, nagy és hatalmas csak egységes összefogó párt lehet. A párttagok nagy lelkesedéssel fogadták a beszédet és a pártvezetőség irányában bizalmuknak és szeretetüknek adtak kifejezést.

Tárgyalás alá vétetett a közgyűlési tárgysorozat, melynek csupán két pontjánál fejlődött ki nagyobb vita.

Nevezetesen a városi szabályrendeletnek oly irányban való módosítása céloztatik, mely szerint a vámbérlő a jövő évtől kezdve a helypénzt is a vámsorompóknál szedhesse be. Alföldy Béla, Czérnai Imre, Tiprovác Péter és még többen is hozzászóltak a tárgyhöz és aggályuknak adtak kifejezést az iránt, hogy nem drágul-e meg ez által jobban a piac. Egyébként is hangoztatták, hogy azon elv valósítandó meg városunknál, hogy a város piaca minél könnyebben és olcsóbban hozzáférhető legyen. A kérdés szavazás alá bocsájtatván, egyhangúlag elhatározta a párt, hogy állást foglal a módosítás ellen és a szabályrendelet módosítást ez idő szerint el nem fogadja.

A másik fontos kérdés, mely vita tárgyát képezte a város tulajdonát képező VI-ik majorsági földek örök áron való eladása volt. A földeknek eladását elvben legtöbben ellenezték, mert úgy vélik, hogy az értékemelkedés folytán a jövedelem csekélyebb volta idővel búsán kárpótolva lesz. Különösen pedig némelyek az iránt is kifejezték aggályukat, hogy a törzsvagyon elidegenítése folytán idővel még nagyobb pótdadók lesznek. Ez ugyan még nem áll, mindazonáltal azon nézet kerekedett túlsúlyra, hogy a földeknek eladásába elvileg bele nem egyeznek.

Ezen két fontos kérdésen kívül Pastrovits Sándor bizottsági tag indítványára dr. Nyiraty János, dr. Valentin Emil, Czérnai Imre, Alföldi Béla, Pastrovits Sándor, Treszkity György és Hausler György törvhat. bizottsági tagokból álló bizottság küldetett ki a borfogyasztási

adó kérdéseinek és olynemű megoldásának tárgyalására, mely lehetővé teszi, hogy az összes adózó felekkel szemben egység jöjjön létre, hogy az által lehetővé tétessék, hogy ezen adónem kevesebb terhet rójon a közönségre.

Végül felhatalmazta egyhangúlag a pártelnökség dr. Nyiraty János társelnököt, hogy humanitási szempontból, belátása szerinti elégtétel ellenében a volt igazgató kórházi főorvos ellen beadott felebbezését visszavonhassa.

A hétfői közgyűlés teljesen nyugodt mederben folyt le, a mi az élénk pártértekezlet következménye volt.

A szabályrendelet módosítása kérdésében a városi tanács azon javaslatot terjesztette elő, hogy az ügy a pénzügyi bizottságnak adassék ki. Így tehát miután érdemi intézkedést a javaslat nem foglalt magában, a javaslat tudomásul vétetett vita nélkül.

A máteházi VI-ik majorsági pusztá eladása tekintetében a tanács pótárverést rendelő határozatával szemben dr. Valentin Emil lapunk felelős szerkesztője terjesztette elő a párt álláspontját, azonban, nehogy útját zárja annak, hogy megvitathassák az összes bizottságokban az eladás előnyeit és hátrányait, az ily fontos kérdés elintézése előtt pártjával való előzetes megbeszélés mellett indítványozta, hogy a javaslat adassék vissza a pénzügyi, gazdasági és jogügyi bizottságnak, hogy ezek együttes ülésben mondjanak róla véleményt, egyuttal indítványozta az árverés felfüggesztését. A városi tanács hozzájárult ezen indítványhoz és a közgyűlés azt egyhangúlag elfogadta.

szerves, növény és állat, ezek mind csak fejlődési fokozatok. A fejlődés pedig felsőbb hatalmak hozzájárulása nélkül természeti törvények szerint megy végbe. Nincs a természetben felül, vagy kívül álló személyesített isten, isten maga a természet és a szentháromság: az igaz, a jó és a szép hármassága. Ő állapította meg azt a híres biogenetikus törvényt is, hogy az egyén ugyanazt a fejlődést teszi meg a fogamzástól kezdve, rövid időben, a mit faja tett meg millió és millió évek alatt.

Ugyancsak Darwin-ra épít Herbert Spencer is. Csakhogy míg az csupán a faj életét és fejlődését kutatta, ez a fejlődés elvét általánosította és kiterjesztette mindenre. Hatalmas 1500 oldalas »Synthetikus Philosophia«-ján egy alap gondolat uralkodik: a fejlődés, az evolúció elve. A kiinduló pont az erő és az anyag megmaradásának tétele. Anyag, erő, sohasem veszt el. Bennük van a mozgás, melyek a változásokat hordják. E változások: a fejlődés és a bomlás. A világ jelenlegi állapotában a fejlődés uralkodik és ezt a gondolatát használja mindennek, a föld képződésének, az élő szervezet alakulásának, a társadalomnak, a nyelveknek, a tudományoknak, a művészeteknek, magyarázására. Minden a mi él, alkalmazkodik viszonyaihoz, körülményeihez és mivel a viszonyok folyton változnak, az alkalmazkodás, vagyis a fejlődés is állandó. Erkölcstanának legfőbb törvénye, hogy minden ember azt teheti amit akar, ha e szabadsága nem korlátozza, másoknak szabadságát. Nem a gondolatok, hanem a jellem és érzés mélyében rejlik sajátságok kormányozzák a világot. Cselekvésünk biológiai kriteriuma: a fajfen-

tartás érdeke. A socialis jelenség: biológiai jelenség. Az átöröklésre vonatkozó véleménye, hogy a sejtekből álló agy tiszta lap ugyan, de mintegy chemia láthatlan tintával megvan rajta mindaz a mit az ősök agya fel fogott és csak külső hatás kell, hogy e betűk megvilágosodjanak. Taine mondja: minden új filozofiának első gondja, hogyan temesse el az ő megelőzőjét. Nos az bizonyos, hogy Spencer utódának nagyon-nagyon nehéz lesz a dolga a temetéssel.

Az »enrichessez vous« és a »műveletlen tömeg« jelszavak csakhamar megteremtették a maguk gyümölcsét: a tömegnyomort és ez viszont ráterelte mindenki figyelmét az egyén és a társadalom egymáshoz való viszonyának kérdésére. És megszületik a socializmus, úgyis mint a munkások nyomorának gyakorlati életkérdése, úgyis mint egy új világnézet. És keletkezik egy új filozofia, egy új tudomány a sociologia, mely a társadalom életében, alakulásában, fejlődésében rejlik törvényszerűségeit kutatja.

Az egyén és a társadalom egymáshoz való viszonyának kérdésében két szélső álláspont áll egymással szemben. Az individualistikus és a kollektivistikus. Persze mindkettő egyoldalú. Mert hiszen kétségtelen, hogy minden ember már legzsenyebb gyermekkorában bir sajátlagos jelleggel, temperamentummal, jellemmel, a mik nem származnak a környezetből, de másrésről mindenki egy társadalmi atmoszférában is él, melyből készen kapja benyomásait, gondolatait, környezetével együtt egy légkört szív be, vele együtt tapasztal, sőt legegynibb gondolatait is onnan meríti. És ha nem is igaz Gumplovicz állítása, hogy nem is az

ember maga az, aki gondolkodik, hanem hogy benne a társadalmi kellektivitás, az összesség gondolkodik, kétségtelen, hogy az ember szellemi nyilvánulásai csak az emberekkel való érintkezés útján jelentkezhettek, hogy tehát a nyelvnek, jognak, erkölcsnek, művészetnek, tudománynak forrásait nem az egyénben, hanem a társadalomban kell keresni.

A sociológia megalapítója Comte, a sociológiát physique sociale-nak nevezte, állítván, a mint a név is mutatja, hogy a társadalomban, lévén az is élő organizmus, a természet törvényekhez hasonló érvényű törvények uralkodnak, hogy a társadalom jelenségei örökkévalók, változhatatlanok, leküzdhetlenek, hogy az ok és okozat törvénye, (causalitás) a társadalomban épp oly szerepet játszik, mint a természetben. Ezzel szemben áll a másik irány, hogy az okság törvénye él ugyan a társadalomban is, de mert az egyéni cselekvések összességével van dolgunk, az nem állapítható meg. Tehát apodiktikus törvényekre nem tehetünk szert csak relativ értékű tapasztalati szabályokat állíthatunk fel és jól kitűzött czélt a helyes cselekvés, a társadalmi célszerűség (teleológia) szempontjából és kikutathatjuk azt a rhytmust, mely szerint a társadalmi tények időszakonként visszatérnek, megisméltődnek. Bár a sociológiának ma már nagy irodalma van, kétségtelen hogy mint tudomány még csecsemő korát éli, melynek ez időszereint pontosan se a határai, se a feladatai nincsenek kijelölve, még kevésbé az út és módszer melyen és mely által azoknak megfeleljen.

A sociológiától azonban mindenesetre lényegesen különbözik a socializmus, mely főleg csak a gazdasági élet területén mozog, sőt lé-

HIREK.

Uj kórházi igazgató. A városi közkórháznak dr. Ladányi Mór igazgató főorvos lemondása folytán megürült igazgató főorvosi állására főispánunk dr. Róna Dezső bajai gyakorló orvost nevezte ki. Az illetékes tényezők meghallgatásával történt eme kinevezés városszerte általános meglepedést keltett, annál is inkább, mert bár aránylag fiatal, de kiváló képzettségű energikus és a legjobb hírnévnek örvendő egyéniséget ért ez a jól megérdemelt kitüntetés.

Eljegyzés. Rovó Aladár máv. gépészmérnök Szolnokról eljegyezte özv. Dallmann Györgyné leányát Micikét.

Magyar név. Perndl István járásbírósi hivatalnok vezetéknevét belügyminiszteri engedéllyel Perényi-re változtatta.

Hivatalos órák a városházán. Hegedűs Aladár polgármester a következő hirdetést teszi közzé:

Hirdetmény. Értesitem a város közönségét, hogy a nyári hónapokra, június hó 1-től augusztus hó 31-ig a hivatalos órákat az összes hivatalokra — az iktató hivatalokat is ideértve — következőképen állapítottam meg: Köznapiokon délelőtt 8 órától délután 1 óráig, vasár- és ünnepnapokon délelőtt 9 órától 11 óráig. A rendőrkapitányi hivatalnál egy kapitány a délutáni órákban is tart ügyeletet. Baja, 1907. évi május hó 25-én dr. Hegedűs Aladár, polgármester.

A csók. Mig az ember fiatal, sokszor tesz olyan kijelentést, hogy ha ezt, vagy amatt a kisasszonyt megcsókolhatná, tiz esztendőt elengedne az életéből. Hogy megér-e egy csók tiz esztendőt, erre nézve a vélemények megoszlanak. A hatvanon felüliek azt mondják, hogy nem, s hogy bolondok házába való, aki így beszél. A harminc-nyolcvan körül levők ellen-

nyegesen különbözik tőle, a Hegel-féle hyperidealiztikus filozófiának reakciója gyanánt fellépő történelmi materializmus is, mely a szocializmusnak mintegy háttere, tudományos magyarázata és alapja. A történelem materialisztikus felfogásának sarkpontja a tétel, hogy a társadalmi fejlődés alapja nem az eszmékben, hanem a gazdasági viszonyokban keresendő. Marx állította fel, még pedig az ő teljes me-revségében, ezt a tant. Szerinte az emberek határozott, szükségszerű, akaratuktól nem függő viszonyok, a termelési viszonyok között élnek, melyek az ember agyában ezeknek megfelelő szellemi folyamatokat hoznak létre, úgy hogy az egész ideológia (az úgynevezett »Überbau«), a politikának, a jognak, a művészetnek, a tudománynak, a filozófiának, sőt még a vallásnak is összes eszméi, mind csak a termelési viszonyok reflexe, visszatükröződése. Létrejönnek pedig mindezek az osztályharc után, és végeredményben ezek szabják meg az előbb említett ideológiáknak tartalmát és irányát. Vagyis a társadalom összes jelenségeinek végoka: a gazdasági erő. — Még erősen folyik és még eldöntetlen a vita, hogy a történelmi materializmus, mennyivel más az etikai materializmusnál, hogy filozofia-e, tudomány-e, vallás-e, (Le Bon) világnézet-e, vagy módszer-e csupán a társadalmi jelenségek magyarázatára. Egy-két eredmény azonban már tisztán áll, az, hogy Marx tana tele van betölthetetlen hézagokkal, következtetésséggel, utópiákkal, és az, hogy teljesen egyoldalú dolog hatott oly mélyre, oly átalakítólag az emberi gondolkozásra, mint ez az egyoldalú, ez a szélső irány.

ben már értéket tulajdonítanak neki, de persze csak »vidéki« helyen. A húsz éves férfi pedig néha tiszter is odadná a lelke üdvösségét egy-egy leány-csókért. Szigli Ferenc azonban a csókolódzóknak egy másik válfajához tartozik, mert ő például Pauk Jenőnek tett olyan kijelentést, hogy »meghalok, ha nem adsz egy pusztit.«

— Ha csókolódnai akarsz, eredi, majd mit mondtam hová, de engem bizony nem csókolysz meg — felelt Pauk, ki t. i. Jenő nevet viselvén, a himmemhez tartozik.

— Nem-e? — szolt fenyegetően Szigli, majd meglátjuk! Szolt és otthagya a fent leirt jelenet színhelyét, a kisbudai Dudás-féle korcsmát.

Mikor Paukék a korcsmából távoztak, Szigli elejébük kerülve Pauknek ezt mondta:

— Mivel nem engedted megcsókolni magad, most csókolj nekem kezét.

— Csókoljon a fené! Nem vagy te püspök.

— De az vagyok, felelt dühösen s mindjárt meg is bérállak. S azzal egy félig sörrel telt palackot úgy vágott Pauk fejéhez, hogy az eszméletlenül terült el a földön. Szigli látva véres tettét, a legelső vonattal Ógyulára »költözött«; a Bajára való visszaköltözésben azonban már a csendőrség segédkezett neki, s egyszerűs mind ideiglenes szállásról is gondoskodott számára — a járásbírósi fogházában.

Lopás. Horváth József, Döményi József és Juhász Dezső molnár-segédnek Neuwirth Károly tutajáról 6 szál deszkát és 3 drb. tutajevezőrudat loptak. A feljelentést megtették ellenük.

Rákóczy-szobor Zomborban. Zombor város hazafias polgársága szobrot készülni állítani dicső fejedelmünknek: II. Rákóczy Ferencnek. Ebből a célból bizottságot alakítottak, mely az alábbi lelkes felhívást küldte szét:

Aki fenkölt lelkének minden gondolatával s nemes szívének minden lüktetésével a hazáért és a szabadságért lángolt;

aki az elbitorolt szent javakért az élet legdrágább kincseit: békét és boldogságot eldobván, harcba szállt;

aki a nemzeti állam régi fényének megújodásáért odaáldozta királyságot érő birtokait;

aki hazáért és szabadságért vitt dicsőséges küzdelmének igazságát az önkény-kínálta kegyelemért meg nem tagadván, életfogytig vállalt számkivetés minden keserűségével pecsételte meg;

annak emléke időtlen időközön át buzgó forrása azon hazaszeretetnek, mely a hazáért mindent áldoz, de a hazát el nem alkudja semmiért;

annak emléke örökkön éltető kútfeje azon szabadságimádatnak, mely inkább sorvadoz a hontalanság búbanatában, sem hogy fényes szolgaságba hajtaná fejét;

annak emlékét maradandó ércben meg kell sokszorozni s juttatni kell belőle mindenhova egyet-egyet, hogy mindennütt élessze s táplálja a haza- és szabadságszeretetet, a haza nagy és kicsiny fiainak szívében egyaránt.

Ez a gondolat vezérelte a Bács-Bodrog Megyei Irodalmi Társaságot, midőn első ünnepi ülésén elhatározta, hogy országos mozgalmat indít II. Rákóczy Ferenc emlékének a vármegye székhelyén ércben való megörökítése végett.

Ha valahol, itt van szükség arra, hogy a szabadság nagy hősnéinek ércemléke hirdesse a büntetlenül meg nem szeghető szent kötelességet: a haza- és szabadságszeretetet, itt, ahol a nagy fejedelem és Vak Bottyán vitéz kurucái végig gázoltak a haza ellen támadt halátlan jövevényeken.

Ez eszme hódító erejébe vetett bizodalommal fordulunk a városhoz, a megyéhez s az

ország közönségéhez, hogy áldozatfilléréivel tegye lehetővé az eszme megvalósítását.

* * *

Hazafias kegyelettel kérjük, vegye szívére II. Rákóczy Ferenc emlékének megörökítését, terjessze a gyűjtő-ívet ismerősei körében is és szolgálja hazafias lelkesedéssel a hazafias szent célt.

A törvényhatóságokat, a hatóságokat, a pénzintézeteket, az egyesületeket, a testületeket, a társasköröket, a társaságokat kérjük, adakozzának e hazafias szent célra.

A hazafias eszmékért lelkesülő honleányokat kérjük, támogassák kegyeletes törekvésünket.

Az ifjuság is lelkesüljön e magasztos eszméért; a hazafias kegyelet érzése lesz érte jutalma.

* * *

A nyilvános nyugtázást a Zomborban megjelenő lapokban tesszük közzé.

A hazafias adakozás minden fillérjét hálás köszönettel veszi a szoborbizottság

A begyűlt pénz, postautalványon, a számozott gyűjtőív lap pedig egyszerű borítékban küldendő be Zomborba, a Zombori Takarékpénztár címére.

A gyűjtőívek beküldésének határideje 1907. évi december hó 1 napja.

Isten áldása legyen a nagy szabadsághős emlékének!

A szobor céljaira szánt adományokat lapunk szerkesztősége is készséggel fogad el.

Nemzetiségi villongás egy leány miatt.

Bácsbokodon, ahol svábok és bunyevácok a legszebb egyetértésben élnek a magyarokkal, kitért a héten a legádázabb nemzetiségi villongás. Ne tessék megijedni, a dolog nem valami nagyon veszedelmes, csupán bevert fejről meg egy leányról van szó. Szorg Márton bácsbokodi sváb legény egy szép magyar lányhoz járt udvarolni. Rossz szemmel nézték a magyar leánynak ezen eltévelyedését Hangya Márton, Halka Ambrus és Fekete József. Meglestek Szorg Mártont, amikor besurrott a magyar leányhoz a kiskapun. Utána vetették magukat és úgy őt, mint a leányt véresre verték. A sváb legény sem hagyta magát és alaposan visszavágott, úgy, hogy ahova ütött, ott lyukak támadtak a koponyán. Az egész nemzetiségi ügy a bajai bíróság elé került.

Halálos végű baleset. Ujvidékről írják: Norek Mihály ácssegéd kedden reggel futaki-utca 40. sz. emeletes háztető javítási munkálatánál dolgozott. Alig ment azonban a tetőre, onnan lezuhant és összezuzott tagokkal terült el az utca kövezetén úgy, hogy szenvedett sérülései következtében utközben, midőn a kórházba szállított, meghalt. A megindított vizsgálat szerint Norek saját vigyázatlanságának lett áldozata.

Zsebtolvajok a vasuton. Löwy Jakab szerajevói kereskedő fekete bőrtárcáját, melyben közel 3000 korona készpénz volt, Szegedről Szabadkára utaztában, avagy Szabadkára érkeztekor csütörtök este ismeretlen tettesek ellopták. A gyanu Löwy két 25—30 év körüli uriasan öltözött fekete felöltös és tekete puhakalapos utitársára irányul. A szabadkai rendőrség távirati közözésére Nagyváradon a tetteseket tartóztatták Fürer Jakab és Weitzer Manó békéscsabai illetőségű egyének személyében, akik a rendőrségek előtt, mint veszedelmes utazó-zsebtolvajok, már ismeretesek.

Egy iparos tragédiája. Délics Antal szabadkai szabómester szombat este revolverrel mellbelötte magát. A mentők kórházba szállították. A boldogtalan ember két napig tusakodott a halállal és hétfő reggelre kiszenvedett.

A kártya alkonya. A belügyminiszter ugylátszik nem nagy barátja a már sok emberéletet tönkretett harminckét levelű bibliának. A belügyminiszter, mint jelentik, legközelebb körrendeletet fog intézni a törvényhatóságokhoz, amelyben a rendőrség ellenőrző kötelességét kiterjeszti a társaskörökre, kaszinókra, klubokra, külön helyiségekre és a hazárdjáték többi melegágyaira. Így akarja a miniszter a kártyaszennyvedélyt megfékezni. Bizony, ha sikerülni fog a miniszternek a dühöngő kártyakedvet megfékezni, vagy legalább is szűkebb határok közé szorítani, igen sok magyar család fogja nemes tettéért áldani s igen sok magyar család asztalára fog jutni kenyér s igen sok földült családi fészekbe fog visszatérni a béke.

Pestvármegye alispánja a kivándorlási ügynökök ellen. Pestvármegye hivatalos lapja közölni szokta azoknak névsorát, kik a vármegye területéről engedélyt kapnak a kivándorlásra. Mivel pedig az a gyanú merült fel, hogy a kiállított útleveleknek eme jegyzékét a kivándorlási ügynökök önző céljaikra használják fel, Fazekas Ágoston alispán elrendelte, hogy a jegyzéknek a vármegye hivatalos lapjában való közzétételét mellőzzék. Kivánatos volna, hogy Pestvármegye alispánjának eme rendeletét a többi törvényhatóságok is kövessék.

A galamb, mint dajka. Érdekes állathistóriát olvastunk egy angol szaklapban. Egy mexikói ültevényesnek feltűnt, hogy istállójában naponként többször ki és berepül egy nagy szürke galamb, melyet azelőtt sohasem látott a portáján. Kutatni kezdett és talált az istállóban egy fészket, amelyben egyetlen gyútktojás hevert. A galamb épen abban a pillanatban repült el a fészekről, amikor ő belépett és addig vissza nem jött, amíg benn volt az istállóban. Mihelyt kilépett, a galamb visszarepült és beleült a fészekre, hogy tovább folytassa a tojás kiköltését. Később már bátrabb lett és ha valaki bement az istállóba, nem rebbent fel, hanem csak ijedt és aggódó tekintettel figyelte a betolakodókat. Pár nap múlva azonban meg is történt a nagy esemény. A galamb rendkívül furcsán viselkedett a jövevényvel szemben. Csodálkozva, szinte félve nézte végig a kis csibét, amely ő előtte óriásnak tűnt fel. Majd illő távoból mérte végig, de közeledni nem igen mert hozzá. Pár napig még hű maradt a csibéhez, de amikor az egyre nagyobb lett, a galamb is belátta, úgy látszik, hogy becsapódott, mert elrepült és soha többé vissza nem tért.

Buskomorságból a halálba. Dévits Ádám 59 éves bajnai lakos, mint onnan írják, felakasztotta magát. Mire megtalálták, már meg volt halva. Tettét hozzátartozói vallomása szerint buskomorságból eredő pillanatnyi elmezavarban követte el. Buskomorságát az okozta, hogy rövid idő alatt az egész családja kihalt, egymásután temette el gyermekeit, unokáit.

Műkedvelő és háziipari kiállítás Szegeden. Rendkívül érdekes s a maga nemében mód felett bájos kiállítás nyílt meg máj. 12-én a szegedi kulturpalota termeiben. Szeged művelt lelke közönsége állította közszemlére művészi produktumait. A társadalom legelőkelőbb

hölgyeinek százféle válfajú kézimunkái mellett, csodálattal szemlélhetők voltak a szegedi közélet vezető férjainak szebbnél-szebb festményei, fényképei, rézkarcai és különféle faragásai. Rendkívül értékes részét képezte a kiállításnak a szegedi múzeum néprajzi gyűjteménye és a szegedi híres háziipari cikkek csoportja. A kiállítás jövedelme a »Szegedi Nőiparegylet« és a »Vidéki Hilapirók Országos Szövetsége« céljaira fordítatik.

Nagy kor. Pénteken temették el, mint tudósítónk írja, Óbecsének legöregebb asszonyát, aki kerekszám 100 évet élt. Labancz Róának hívták az agg asszonyt, akit Óbecse egész közönsége kísért a temetőbe.

Az alkohol áldozata. Szegedről írja tudósítónk: Weber Antal, az itteni helyettes anyakönyvvezetőt május hó 24-én a kórház megfigyelő osztályába szállították, mert az örültség jelei mutatkoztak rajta. Weber, a ki tizenegy év előtt került az anyakönyvi hivatalba, kezdetben csak kötelességének és ifju hitvesének élt és boldognak látszott. Mintegy két esztendeje azonban rossz társaságba került, adósságot csinált, családját elhagyta s egészen az ivásnak adta magát. Környezetében jól tudták, hogy öntudatlanul meghibbant elmével cselekszik. Az utóbbi napokban rengeteg sokat éjszakázott és ivott. Elseje óta pedig nem jelent meg hivatalában. Lakásába zárkózott s számolta adósságait. Lázár György polgármester a napokban kiküldte hozzá a kerületi tisztiorvost, aki konstataulta, hogy a boldogtalan ember megőrült. Csak különböző ürügyekkel tudták elcsalni a kórházba, ahonnan valószínűleg valamelyik tébolydába szállítják.

A pálinka áldozata. Szerencsétlen véget ért a napokban Tavankuton egy alig kilenc éves fiucska, Kollár József. A napokban ugyanis hirtelen rosszul lett és heves görcsrohamok után meghalt. Mivel a halottkém gyanusnak találta a hirtelen halált, elrendelték a boncolást, mely kiderítette, hogy a gyermek alkoholmérgezés áldozata lett. A csendőrség nyomozása megállapította, hogy Tumbász Sándor és Elemér tavankuti lakosok elhívták a kis Kollár Józsefet, hogy segítsen nekik a juhokat fűrésztetni, és segítsége fejében pálinkával kínálták meg, sőt elkövezték azt a durva tréfát, hogy a gyermeket egészen lerészegítették. A gyöngye szervezet nem bírt ellenállani az alkohol mérgeének, s a fiu belehalt. A hatóság megindította a nyomozást.

Hajóösszeütközés Titelnél. Titeli levelezőnk írja: a M. F. T. hajó társaság »Aranka« nevű gőzhajója m. hó 18-án az esteli órákban a titeli hajóhidon át uszályokat vontatott, mely alkalommal az utána kötve volt egyik uszály a hid jobb oldalába ütközött és a hidat mintegy 50 méterre magával vonszolta s így a közlekedés 8—10 napig szünetelni fog.

Utépítések Bács megyében. A vármegye múlt hó 28-iki közgyűlésén tárgyalták a kereskedelmi miniszternek a megyei utak építése ügyében való intézkedését és az alispánnak ezzel kapcsolatos előterjesztését. Az egész terjedelmében felolvasott miniszteri intézkedésnek tudomásul vétele mellett az alispáni jelentés,

illetve előterjesztésben foglalt indokokra való tekintettel Roheim Károly vállalkozó cég tett ajánlatát fogadja el a thatósági bizottság, utasítván az alispánt, hogy vállalkozóval a szerződést azonnal kösse meg s jóváhagyás végett a kereskedelemügyi miniszterhez terjessze fel.

Belga és francia tőke Magyarországon. A »Belga Francia Pénzesport«, mely tudvalevőleg Belgium és Franciaország legnagyobb pénzügyintézeteinek szindikátusaiból áll, a magy. szent korona országainak területén való elhelyezésre 100 millió arany frtot engedélyezett. Európa ezen leghatalmasabb pénzesportja a készpénztőke folyósításával Budapest legtekintélyesebb bankárját a Róth Bankházat bizta meg. Felhívjuk a T. olvasó közönség figyelmét a főváros eme legnagyobb Bankházának lapunk mai számában közzétett Hirdetményére.

Magyar otthon. Elsőrangú penzió. Családok, házaspárok és magános urak részére. Elegánsan berendezett különbejáratu szobák. Részágyak, fürdők, lift. Olesó árak. Főherceg Sándor-utca 30. sz. Budapest.

IRODALOM.

A vén kopó.

Írta. dr. Gúthi Soma.

Az a hallatlan mérvű érdeklődés, mely ma-napság detektívregények iránt az egész művelt világon tapasztalható s melynek következménye, hogy nemcsak az irodalmi nivón álló, de a legselejtesebb ilyenmű termékek is óriási példányszámban kelnek el, arra indította egyik agilis könyvkiadó vállalatunkat, a Kunossy, Szilágyi és Társa céget, hogy az idegen nyelvű hasonló irodalmat hazánkból kiszorítva, eredetét, jót, magas színvonalat ültessen helyébe. E célból új gyűjteményes vállalatot indított meg: Fekete könyv, eredeti bűnügyi és detektív-történetek cím alatt, melynek első kötete most hagyta el a sajtót. Ez első kötet szerzője Gúthi Soma dr. s könyvének címe: A vén kopó, egy titkos rendőr emlékiratai. Gúthi új könyve hihetileg egy csapásra meg fogja hódítani a magyar olvasó közönséget, mert nemcsak azon kiváló erényekkel dicsekedhetik, melyek a Conan Doyle, Mark Twain és Green munkáit világhírré juttatták; nemcsak ötlet, leleményesség, humor, érdekesítő meseszöveg, éles megfigyelés, pompás lélektani elemzések váltakoznak benne gazdag egymásutánban — hanem ezeken kívül meg van az a megbecsülhetetlen előnye, hogy nem utánzása, száraz átültetése a hasonló külföldi termékeknek, de izig-vérig magyar könyv, melynek cselekményei a hazai földben gyökereznek és melynek hőseit mindnyájan ismerjük a közöttünk lezajló életből s minden vonatkozásai legfrissebb emlékeinket hívják maguk mellé segítségül. Gúthi Soma nem egy kötetével és szindarabjával mutatta meg, hogy hivatott tollú író, de ebben a könyvében s ezen a téren — a bűnügyi regények területén — talált csak igazán utjára. Amit »A vén kopó«-ban produkál, az igazi művészet: mert egyesül benne a borzalomig érdekesítő a legnaturalisztikusabb

Első cs. és kir. osztrák magyar kizárólag szab. viharmentes.

HOMLOKZAT FESTÉK-GYÁR

KRONSTEINER KÁROLY

Bécs III. Hauptstrasse 120 saját házában.

Kívánatra ingyen próba mintakönyv prospektus.

Kronsteiner-féle új zománc HOMLOKZAT-FESTÉKE hatás. védve.

Ötven különböző minta, vízzel keverhető, mosható, viharmentes, tűzálló, zománcozott, csak egyszerű mázolás. Jobb, mint az olajfesték. Ezek során szállítja cs. és kir. uradalmak, katona és civilintézőségnek, vasutaknak stb. Minden résztvevő kiállításon első díjjal jutalmazva. Legolcsóbb festék homlokzatokra belterületre, különösen iskolák, kórházak, templomok, kaszárnyákhoz stb. és mindenféle más tárgyhoz. Egy négyzetméter ára 2¹/₂ kr. Meglepő eredmény. HOMLOKZAT-FESTÉK viharmentes, mészben, oldható, 49 minta olajfestékkel azonos klgr.-ja 12 krtól följebb.

Főelárusítók: Wagenblatt és Henerári Baja.

Öz. Spitzer Simonné és Társa

tégla- és cementárúgyár BAJA.

Disznó váljuk
Itató váljuk
Jászólok
Kút fedlapok
Kút medenczék
Kémény fedlapok
Oszlop fedlapok
Kerítés fedlapok
Drótbetétes csövek
Árnycsék tölcserék

Vizfelfogó medenczék
Kályha alátételemezek
Virágvázak
Sirkövek
Sir kerítések
Sir fedlapok
Egyszerű cementlapok
Római mozaik cementlapok
Diszes és márvány cementlapok
Mettlach és fayence lapok

I. darabos mész
Beocsini Roman cement
Beocsini Portland »
Elszigetelő lemez
Stuccatur nád
Mindennemű tégla és
cserépárúk
Elvállaljuk: **terazzo**
és minden a szakmába
vágó **beton** munkákat.

természethűséggel; az éles, kitaláló elme játéka a színes költői fantáziával; a bonyodalmak összebogozásának bátorsága azzal a csodálatos ügyességgel, mely semmit sem hagy megoldatlanul, hanem kielégíti a legkényesebb olvasó várákosát is. Valóban a Fekete könyv után nincs jogosultsága a magyar könyvpiacra semmitől idegen nyelvű detektív-regénynek, mert Gúthi hősnő tudományosan fegyelmezett detektív-genieje s eleven tolla nagyobb érdeklődésünket bírja, mint a silány fordításokban közkezen forgó idegenek. A vastag, finom papírra nyomtatott, több mint tizenkét íves, izléses stílusú borítékba foglalt könyv bolti ára 2 korona s minden könyvkereskedésben kapható.

Bozóthy Nóra grófnő.

(Regény. Írta: csicseri Orosz Adrienne.)

Csicseri Orosz Adrienne, ez a féktelen temperamentumú írónő, olyan elementáris erővel tört be az irodalomba, hogy a kritikus jóformán megfélekedzik a kritikáról és hódolattal hajlja meg előtte zászlaját. Buja vérű és buja gondolatú írónő. Forró, erotikus, lángoló regény a Bozóthy Nóra grófnő, méltó pendantja a francia Claudine-nak, csak hogy őszintébb és becsületesebb, mert a hősnője, Bozóthy Nóra grófnő, a főrangú körnek tagja, annak a társaságnak szinte eleven, csupa hus és főleg: csupa vér szereplője, amelyben csakugyan előfordulnak ilyen izgató érdekességű regények, amikről alig, vagy csak egyes indiszkrét lapok pletyka-rovatából, és akkor is megbízhatatlan formában értesül a publikum. A társaságnak ezt a körét, a való életnek ezt a kimeríthetetlen érdekességű, óriási terrénját, jóformán nem is ismeri a kíváncsi publikum. Csicseri Orosz Adrienne merészen libbenti felre e titokzatos világ diszkrét kárpitjait, az öntudatos író büszke vakmerőségével tarja föl azokat az ajtókat, amelyek mögött francia gobelinek díszítik a falakat, de a gobelines falak között specialisan magyar: vagyis forró, temperamentumos, izgalmas, érdekességben gazdag élet pezseg. Bozóthy Nóra: magyar és mégis — vagy éppen ezért — érdekes és mindvégig lebilincselő regény. Művészi kvalitásokban gazdag, színes és eleven. Csak leküzdhetetlen érdekességében hasonlatos a szenzációs regényekhez: megírásában, fölépítésében és művészi céljában magas színvonalú, irodalmi munka. A kiadó: Kunossy, Szilágyi és Társa illő külsőben becsájtotta utjára a kötetet, amelynek ára 1 korona 50 fillér.

Szegédszerkesztő: **Wagner Antal.**

TAKÁCS féle gyomorsó

egyedüli **biztos hatású** szer makacs **gyomorbajoknál**, ára 3 korona. — **Nagy jövedelem marad a gazda kezében**, ha apró szárnyasai elhullását megakadályozza, ezt csak a

BAROMFITINKTURA

használata által éri el, ára: 90 fillér. **Kik sömörbajban szenvednek**, azok használják a

folyékony ecetszappant

amely kitűnő gyógyszernek bizonyult számos esetben ára: K 1.20.

Takács István „Mátyás Király” gyógytár

CINKOTA. (Budapest mellett.) 16-2

EGY FIÚ,

KELLŐ ISKOLAI KÉPZETTSÉGGEL

TANULÓUL

FELVÉTELIK

NÁNY LAJOS

könyvnyomdájában

BAJÁN.

Tóth Kálmán-tér.

Feltűnő ujdonság!

DELICE

— Minden hirdetés felesleges. —

A dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szíhat.

Legjobb valódi **francia szivarkapapír** és **szivarkahüvely** kapható az ország minden különlegességi árudájában.

Hirdetmény.

100.000.000 belga és francia tőkét folyósítatunk, Magyarország területére!

RÓTH BANKHÁZ

— BUDAPEST —

BANK-KÖZPONT:

M. kir. Opera-Bazár Palotája.

Folyósítunk:

Törlesztéses kölcsönöket földbirtokra és bérházakra 10—75 éves törlesztésre 3% — 3½% — 4% — 4½%-os kamatra készpénzben.

Jelzálog kölcsönöket II-od és III-ad helyi betáblázásra 5—15 évre 5%-al, esetleg 5½%-kal.

Személy és tárca váltóhitelt iparosok és kereskedők részére, valamint minden hitelképes egyéneknek 2½—10 évi időtartamra.

Tisztviselői kölcsönöket állami, törvényhatósági, községi tisztviselőknek és katonatiszteknek fizetési előjegyzésre kezes és életbiztosítás nélkül. Ugyanezeknek nyugdíjaira is. Értékpapírokra, vidéki **pénzüntézetek** és vállalatok **részvényeire** értékük 95%-áig kölcsönt nyújtunk az Osztrák-Magyar Bank kamatlába mellett értékpapírok lombardozására reservált több százezer korona erejéig.

Konvertálunk bármely belföldi pénzüntézet által nyújtott jelzálogos — törlesztéses, — személy és váltó-kölcsönt.

Mindennemű bel- és külföldi értékpapírt napi árfolyamon veszünk és eladunk.

Tőzsde megbízásokat a budapesti és külföldi tőzsdéken lelkiismeretesen és pontosan teljesítünk, mindenkor föltétlen eredménnyel.

Pénzügyi szakba vágó **minden reális ügyletet** a legnagyobb pénzesportoknál levő összeköttetéseinknél fogva legelőnyösebben bonyolítjuk le.

Díjtalanul nyújtunk bárkinek szakszerű **felvilágosítást.**

Bankházunk képviselőjére megbízható egyéneket **felvesszünk.**

(Válaszbélyeg mindenkor mellékelendő.)

Bankhelyiségeink Budapesten:

VI., Ó-utca 15. sz. és Lázár-utca 16. sz. alatt vannak.

Pártoljuk a magyar ipart!

Magyarország legnagyobb raktára

GYERMEK-ruhákban
-kötényekben
-fehérneműekben
-harisnyákban

stb — Férfi-, női és gyermek-

DIVAT-ÉRTESÍTŐNKET

kivánatra ingyen és bérmentve küldjük.

Vogel Testvérek, Budapest.

Főüzlet: VI., Andrásy-út 33.

Fiókok: Bécsi-utca 8 és Kerepesi-út 22.

M. kir. államvasutak.

M E N E T R E N D.

Érvényes 1907. évi május hó 1-étől.

Oda.		Baja—Szabadka.				Vissza.						
Szv.	Szv.	Szv.	Szv.		Szv.	Szv.	Szv.	Szv.				
5402	5404	5406	5408		5401	5403	5405	5407				
I—III	I—III	I—III	I—III		I—III	I—III	I—III	I—III				
10 10	7 00	7 15	155 32	ind.	Budapest k. p. u. (183)	—	—	érek.	1 00	6 55	10 05	5 50
	5 41	7 25		»	Belgrád (183)	—	—	érek.		7 33	10 38	
3 05	7 48	11 30	4 55	»	Szeged-Rókus (184)	—	—	érek.	10 48	2 52	7 53	12 12
	6 02	9 05		»	Dálja (184)	—	—	érek.		5 37	9 45	
4 50	10 35	1 42	7 05	ind.	Szabadka (183, 184, 186)	—	—	érek.	9 29	12 48	6 20	10 28
5 05	10 48	1 55	7 17		Horvát tanyák 2. sz. őrház	—	—		9 17	12 36	6 08	10 14
5 09	10 54	2 01	7 23		Kelebiai tanyák 3. sz. őrház	—	—		9 11	12 30	6 02	10 07
5 16	11 01	2 08	7 30		Szabadkai tanyák 4. sz. őrház	—	—		9 04	12 23	5 55	10 00
5 25	11 10	2 17	7 38		Csikeria	—	—		8 56	12 16	5 48	9 52
5 33	11 19	2 25	7 46		Bácsalmási vöröserdő 8. sz. őrház	—	—		8 47	12 08	5 40	9 40
5 38	11 24	2 29	7 50		Bácsalmási szőlők	—	—		8 43	12 04	5 36	9 35
5 48	11 34	2 39	7 59	érek.	Bácsalmás (178)	—	—	ind.	8 34	11 55	5 27	9 22
6 03	11 46	2 54	8 09	ind.	Almás	—	—	érek.	8 24	11 45	5 17	9 12
6 09	11 51	3 00	8 14		Bácsbokod-Bácsborsód	—	—		8 19	11 40	5 12	9 06
6 33	12 15	3 26	8 42		Bajai szőlők 24. sz. őrház	—	—		7 54	11 15	4 47	8 38
6 56	12 38	3 49	9 05		Baja (214)	—	—	ind.	7 28	10 51	4 23	8 05
7 07	12 48	4 00	9 16	érek.	Zombor (214)	—	—	ind.	7 17	10 40	4 12	7 52
9 41	3 23									6 45	12 57	4 23

Oda.		Baja—Ujvidék.				Vissza.						
Vv.	Vv.	Szv.	Vv.	Szv.	Szv.	Szv.	Vv.	Vv.	Vv.			
7114	7112	7104	7116	7102	7105	7101	7115	7111	7113			
I—III	I—III	I—III	I—III	I—III	I—III	I—III	I—III	I—III	I—III			
			10 10	7 00	ind.	Bpest kpu. (183 213)	érek.		6 55	10 05	5 50	
			4 50	10 35	ind.	Szabadka (213)	érek.		12 48	6 20	10 28	
	4 00		7 22	1 15	ind.	Baja (213)	érek.	6 33	8 53	3 23	7 00	
	4 11		7 32	1 25		Baja-szállás város		6 24	8 46	3 15	6 52	
	4 25		7 45	1 38		Vaskut		6 07	8 31	2 59	6 36	
	4 51		8 10	2 01		Gara		5 43	8 10	2 37	6 10	
	5 06		8 25	2 15	érek.	Regőce (178)	ind.	5 25	7 55	2 17	5 47	
	5 09		8 26	2 16	ind.	Órszállás	érek.		7 54	2 14	5 42	
	5 37		8 54	2 39		*Körtés 13. sz. őrház			7 38	1 57	5 25	
	5 47		9 04	2 48		Gádor			7 21	1 35	5 05	
	5 55		9 12	2 56		Magyarut 16. sz. őrház			7 14	1 28	4 58	
	6 08		9 21	3 07		Nenadies			7 01	1 14	4 40	
	6 15		9 31	3 14		Zombor (184)	ind.		6 55	1 08	4 34	
	6 25		9 41	3 23					6 45	12 57	4 23	
		10 10		7 15	ind.	Bpest kpu. (183 184.)	érek.		1 00	Szv.		5 50
		5 01		2 02	»	Szabadka (184)	érek.		9 16	7103		10 35
					»	Dálja (184)	érek.		9 30	I—III		9 45
2 25		6 51		3 46	ind.	Zombor (184)	érek.		6 10	11 20		7 00
2 31		6 57		3 52		Zombor-vásártér			6 03	11 13		6 52
2 41		7 07		4 02		Fernbachszállás			5 54	11 04		6 41
2 50		7 16		4 11		Zsarkovác			5 46	10 56		6 32
3 06		7 30		4 25		Sztapár			5 32	10 42		6 15
3 35		7 49		4 44		Szilberek			5 16	10 28		5 51
3 45		8 00		4 56		Militics 27. sz. őrház			4 58	10 10		5 31
4 05		8 10		5 06		Hódság			4 48	10 02		5 21
4 46		8 35		5 31		Paripás			4 29	9 45		4 43
5 00		8 49		5 45		Parrag			4 08	9 25		4 10
5 08		8 57		5 53		Pelvayszállás 35. sz. őrház			3 59	9 16		3 59
5 16		9 05		6 01	érek.	Szépliget (180)	ind.		3 50	9 09		3 50
5 40		9 16		6 05	ind.	Bulkeszi	érek.		3 26	9 07		3 21
5 54		9 30		6 17		Pétróc-Dunagálos			3 12	8 55		3 06
6 16		9 45		6 30		Ó-Futtak			3 01	8 44		2 49
6 50		10 10		6 55		Chotekpuszta 46. sz. őrház			2 32	8 16		2 10
7 00		10 19		7 05		Ujvidék (181. 182. 183.)	ind.		2 21	8 04		1 45
7 13		10 31		7 17	érek.	Belgrád (183)	ind.		2 07	7 51		1 30
11 57				10 38						5 41		7 25

Biztos gyógyulást

talál

mindenki a felette fájdalmas bajok

Rheuma**Csuz****Ischias****Zsába ellen,**

ha csak egyszer is megpróbálja

AZ ÚJ SZERT.**SAMOL**

„SAMOL” egy kenőcs, mely K. 150 és K. 250-es (sokáig tartó) tubusokban a legtöbb gyógyszerárban kapható.

Ha lakóhelyén lévő gyógyszerárban „SAMOL” még nem volna raktáron, tessék írni a főraktárhoz.

FILO JÁNOS gyógyszerész, Budapest, MÁTYÁS-TÉR 3.

„Samol” oly eddig ismeretlen, hatásos alkatrészt tartalmaz, melynek előállítására a legtöbb államban szabadalmazva van. A Budapesti ker. betegsegélyző pénztár kórházában, más számos kórházban, orvosok és magánosok által kipróbálva. Használati utasítás és orvosi vélemények minden tubusnál.

MIT IGYUNK?

gyünk mohai
gyünk mohai
gyünk mohai
gyünk mohai

hogyan egészségünket megóvjuk, mert csakis a természetes szénsavas ásványvíz erre a legbiztosabb óvszer.

A mohai Agnes-forrás, mint természetes szénsavdús ásványvíz, feltétlenül tiszta, kellemes és olcsó savanyúvíz; dús szénvartartalmánál fogva nemcsak biztos óvszer fertőző elemek ellen, hanem a benne foglalt gyógyságnál fogva kitűnő szerepet játszik a legkülönbözőbb gyomor-, légső- és húgyszervi betegségeknek. 26 év óta bebizonyosodott, hogy még ragályos betegségektől is, mint typhus, cholera, megkíméltek azok, akik közönséges ivóvíz helyett a bakteriummentes mohai Agnes-vízzel éltek. Legjelesebb orvosi szaktekintélyek tersegesen szénssavval telített víznél, sőt a szódavíznél is olcsóbb; hogy az Agnes-forrás vizét a legszegényebb ember is könnyen megszerezhesse, nagyobb vidéki városokban lerakatok szerveztettek, ugyanott a forrás leírásának ismertető füzetét ingyen kapható.

A forráskezelőség. — Kapható minden fűszerüzletben és elsőrangú vendéglőben.

ÁGNES-

forrást, ha gyomor-, bél- és légsőhuruttól szabadulni akarunk.
forrást, ha a vesebajt gyógyítani akarjuk.
forrást, ha étvágyhiány és emésztési zavarok állanak be.
forrást, ha májbajoktól és sárgaságtól szabadulni akarunk.

KEDVELT BORVÍZ!**Főraktár: DRESCHER GYULA úrnál Baján.**

Nyomatott Nánay Lajosnál Baján.